UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

De Deposito. Titvlvs XVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-62953

Visual Library

CAP. XI.

Reſtituitur eccleſia contra alienationem, per quam enormiter fuit læſa h.d. ſecundum lecturam veriorem.

Idem *Epiſcopo Maurenſi, & præpoſito Vlcon.* a

AD *b* noſtram noveris audientiam perveniſſe, quòd cùm Tuſien. *c* monaſterium depreſſum eſſet onere maximo debitorum, Abbas & conventus ejuſdem villam quandam neceſſitate coacti B. laico conceſſerunt in feudum, tali conditione adpoſita, quòd idem lxxx. libras perſolveret, pro quibus eadem extiterat obligata: quod non diſtulit effectui mancipare: [1 *& infrà.*] Vnde *d* humiliter ſupplicarunt, ut feudum prædictum faceremus ad utilitatem monaſterii revocari, præſertim cùm idem laicus primo anno de ipſius proventibus ultra ſummam perceperit prætaxatam, & per multos poſtmodum annos ſumſerit ejus fructus: [2 & j.] [Quocirca *e*] mandamus, quatenus ſi prædictum monaſterium, propter hoc invenitis enorme diſpendium incurriſſe, dictum laicum ut (pecunia, quam pro exoneratione feudi, ſeu etiam pro utilitate ipſius monaſterii expendiſſe noſcitur, ab eiſdem Abbate & conventu recepta, cùm ſibi fructus percepti ſufficere debeant pro labore) præfatum feudum eidem monaſterio dimittat liberum & quietum, appellatione poſtpoſita, compellatis.

[1 *Villam quā præfatum monaſterium, ſicut dicunt, enormiter eſt læſum, in hoc eo quòd de redditibus villæ præfatæ conventus diebus ſingulis unum ferculum, & in feſtis duodecim lectionum, piſces vel aliud æquivalens conſuevit percipere.*]

[2 *Nos igitur ſic volentes gravaminibus præfati monaſterii providere, quòd aliis non videamur injuriam irrogare.*]

CAP. XII.

Alienatio rei eccleſiaſticæ facta ſine legitimo eccleſiaſticarum perſonarum aſſenſu, non tenet, licet adprobetur per conſtitutionem laicorum.

Idem *in concilio generali.* f

CVm *g* laicis, quamvis religioſis, diſponendi de rebus eccleſiæ nulla ſit attributa poteſtas *h*, quos obſequendi manet neceſſitas, non auctoritas imperandi: dolemus in quibusdam ex illis *i* ſic refrigeſcere charitatem, quod immunitatem eccleſiaſticæ libertatis, quam non tantum ſancti Patres, ſed etiam Principes ſeculares privilegiis multis munierunt, non formidant ſuis conſtitutionibus vel potius deſtitutionibus *k* impugnare *l*, non ſolùm de alienatione feudorum, ac aliarum poſſeſſionum eccleſiarum, & uſurpatione jurisdictionum, ſed etiam de mortuariis, nec non & aliis quæ juri ſpirituali adnexa videntur, illicitè præſumendo. Volentes igitur ſuper his indemnitatibus conſulere eccleſiarum, ac tantis gravaminibus providere, conſtitutiones & venditiones hujuſmodi feudorum, ſeu aliorum bonorum eccleſiaſticorum, ſine legitimo perſonarum eccleſ. adſenſu præſumptas, occaſione conſtitutionis laicæ poteſtatis (cùm non conſtitutio, ſed deſtitutio vel deſtructio dici poſſit, nec non uſurpatio jurisdictionum *m*) ſacri adprobatione concilii decernimus non tenere, præſumptoribus per cen. eccleſ. compellendis.

a *Vlcon. al. Vltien. al. Vlcien.* b *C. 2. eod. tit. in 3. compilat.* c *al. Tuſſen. al. Cuſſen. vel Cuſſin. in antiquioribus.* d *Vid. l. quod ſi minor. §. reſtitutio. ff. de minor.* e *De intellectu hujus textus vide latiſſime per Covarruviam l. 1. Var. re. c. 3.* f *Lateran. generale ſub Innoc. III. c. 44.* g *C. unico, eod. tit. in 4. compilat.* h *ſecularibus.* i *iſtis.* k *Al. deſtructionibus.* l *Vid. auth. caſſa per Bart. C. de ſac. ſanc. eccleſ.* m *jurisdictionis.*

DE PRECARIIS.

TITVLVS XIV.

CAP. I.

Breve eſt, nec poteſt brevius ſummari.

Ex Concilio apud Beluacen. *a*

PRecariæ de quinquennio in quinquennium ſecundùm auctoritatem & antiquam conſuetudinem renoventur.

CAP. II.

Revocat ſucceſſor precariam per prædeceſſorem irrationabiliter factam.

Ex concilio Carthaginen. *b*

DE precariis irrationabiliter factis à rectoribus eccleſiarum, ſe ſuosque ſucceſſores pœna gravi obligantibus, ut facta ipſorum diſſolvere nequeant: Præcipimus ut nemo ſucceſſor anteceſſoris ſui pœna ſit obligatus, ſed ſuæ providentiæ ſit conceſſum, ut ſi anteceſſor ejus res eccleſiæ irrationabiliter diſtribuit, ab eo ad jus ejuſdem eccleſiæ revocentur.

CAP. III.

Conceſſio precarii extinguitur voluntate concedentis, aut ei ſuccedentis: precariæ autem conceſſio non.

Gregorius nonus.

PRecarium *c* utendum conceditur, quamdiu patitur, qui conceſſit: ſolvitur quoque obitu ejus, cui conceſſum eſt *d*, non etiam concedentis: aut cùm ipſum alienari contingit alicui hoc revocare volenti: quia per conventionem hujuſmodi, non licet rem alienam invito domino poſſideri. Porrò precariæ, quæ quandoque de eccleſiarum poſſeſſionibus fieri ſolent, non ſunt pro voluntate concedentium revocandæ. *e*

DE COMMODATO.

TITVLVS XV.

CAP. *unicum.*

Commodatarius gratia ſui tenetur etiam de leviſſima culpa, non de caſu, niſi in tribus caſibus hic poſitis. Et commodatum ante uſum completum non revocatur. h.d.

Idem *Gregorius nonus.*

CVm *f* gratia ſui tantùm quis commodatum accepit, de leviſſima etiam culpa tenetur: Licet caſus fortuitus (niſi acciderit culpa ſua, vel intervenerit pactum, ſeu in mora fuiſſet) ſibi non debeat imputari. Contra eum quoque rectè commodati non agitur, niſi poſt uſum expletum, cujus gratia res fuerat commodata: Cùm non decipi beneficio nos oporteat, ſed adjuvari.

DE DEPOSITO.

TITVLVS XVI.

CAP. I.

Ex depoſito facto apud clericum eccleſiæ, non tenetur eccleſia: niſi in utilitatem eccleſiæ ſit verſum.

Alexander III. *London.* g *Epiſc.*

GRavis *h* illa querimonia uſque ad nos ſuper depoſito tuo tibi hactenus denegato pervenit: [1 & j.] Cùm enim non conſtet pecuniam tuam, quam ille vir Belial furatus eſt, in eccleſiæ utilitatem converſam, non debemus de jure contra cano-

a *Beluacum, Burc. l. 3. c. 169. Ivo p. 3. c. 230. & c. 1. eod. tit. in 1. comp.* b *Ant. Auguſt. in not. antiq. collectionis eod. tit. c. 2. ait, ſe non inveniſſe in conciliis hoc caput.* c *Vid. l. 1. & ibi gloſ. & Bart. ff. eod. tit.* d *Hoſtienſis legendum ſeu corrigendum hic admonet ita: ſed non concedentis.* e *Vid. l. creditores. & quod ibi not. Bart. C. de pigno.* f *Vid. text. in §. item is cui res. inſtit. quib. modis re contrahitur obligat.* g *Lundon. al. Ludon. al. Lugdonen. al. Lindonen. al. Linconien.* h *C. 2. eod. tit. in 1. comp. & poſt conc. Lat. ſub Alex. III. p. 50. c. 35.*

nicos ejusdem eccleſiæ præciſè intentare juſſionis inſtantiam, ut tibi eandem reddant pecuniam, perſonæ, non eccleſiæ commendatam.

Quocirca ſuademus, ut in illum furem tuam dirigas actionem, eo quòd (ut audivimus) loculos habet, & ea quæ tibi ſubrepta ſunt, aſportavit. Nam & judicibus dedimus in mandatis, ut illum iniquum ſub quæſtionibus ad rationem ponant, etiam (ſi opportuerit) vinculis alligatum, ut dictam pecuniam reddere compellatur: & infrà. Si autem cum eis amicabiliter poteris de redituum perceptione paciſci, noveris, id nobis acceptum.

[1 *Duplici nos anxietate perſtringens, eo quòd tibi in hoc & deeſſe non poſſumus, & adeſſe non valemus.*]

CAP. II.

Dicit ad quid tenetur depoſitarius, & quomodo repetatur depoſitum.

Gregorius nonus.

BOna fides *a* abeſſe præſumitur, ſi rebus tuis ſalvis exiſtentibus, depoſitas amiſiſti. De culpa quoque teneris, ſi teipſum depoſito obtuliſti, vel ſi aliquid pro cuſtodia recepiſſes. Pacto verò, culpa vel mora præcedentibus, caſus etiam fortuitus imputatur. Sanè depoſitori licuit pro voluntate ſua depoſitum revocare, contra quod compenſationi vel deductioni locus non fuit, ut contractus, qui ex bona fide oritur, ad perfidiam minimè referatur *b*, licet compenſatio admittatur in aliis, ſi cauſa, ex qua poſtulatur, ſit liquida, ita quod facilem exitum credatur habere.

DE EMPTIONE ET VENDITIONE.

TITVLVS XVII.

CAP. I.

Cogit Epiſcopus, ne carius vendatur tranſeuntibus, quàm in mercato venderetur.

Ex concilio apud [Valen. *c*]

PLacuit ut Presbyteri *d* plebes ſuas admoneant, ut & ipſi hoſpitales ſint, & non carius vendant tranſeuntibus, quàm mercato vendere poſſunt. Alioquin ad Presbyterum tranſeuntes hoc referant, ut illius juſſu cum humanitate ſibi vendant.

CAP. II.

Fraudans menſuras & pondera, triginta diebus in pane & aqua pœnitere debet.

Ex concilio Moguntin.

VT menſuræ & pondera juſta fiant: [1 & j.] Si quis juſtas menſuras & juſta pondera cauſa lucri mutare præſumpſerit, 30. dies in pane & aqua pœniteat.

[1 *Sicut in divinis legibus ſancitum eſt, & in capitulari Domini Caroli continetur, ſicut & iſte ſacer conventus conſtituit, ſic in omnibus obſervare placet, &c.*]

CAP. III.

Tenet venditio licet venditor ſit deceptus ultra dimidiam juſti precii: poteſt tamen venditor agere, ut reſtituatur res, vel juſtum precium ſuppleatur: & ſi alterum præciſè petit, ſuccumbit.

Alexander III. *Attrebaten.* *Epiſcopo.*

CVm dilecti *e* filii Beluacen. canonici contra Abbatem & fratres Cariloci *f* proponerent querimoniam, quòd ſylvam quæ Nigravallis dicitur à quibusdam eorum ignorante capitulo pro 10. libris 40. marchas [illegible] valentem comparaſſent: cauſam ipſam Morinen. Epiſcopo & decano Remen. commiſimus terminandam, adjicientes, quòd ſi uterque cauſæ cognitioni intereſſe nequiret, alter in eodem negotio procedere non differret. [1 & j.] Tandem decanus in illius cauſæ cognitione proceſſit: & cùm ei per teſtes *b* conſtitiſſet quòd prædicti fratres ſylvam minus dimidia juſti pretii comparaſſent, pronunciavit *c* venditionem non tenere: & ſylvam Beluacen. eccleſiæ adjudicans, canonicos in poſſeſſionem induxit: [2 & j.] Quia [verò] in arbitrio emptoris eſt, ſi velit, ſupplere juſtum pretium, aut venditionem reſcindere, cùm res minus dimidia juſti pretii comparatur: ſententiam ipſam tanquam juri contrariam irritantes, poſſeſſionem monachis judicavimus reddendam, ſalva quæſtione canonicis ſuper [illegible] pretii, vel conſenſu capituli in venditione non habito, [illegible] alia cauſa rationabili, quam canonici contra monachos duxerint proponendam.

[1 *Cùm itaq; decanus partes ad ſuam præſentiam [illegible] Abbas & monachi non ad agendum & reſpondendum, [illegible] rendum delationes nuncios deſtinarunt, aſſerentes, quòd [illegible] rant, & ad audientiam noſtram appellaverant. [illegible] literis appellatio remota fuerat.*]

[2 *Nunciis igitur utriuſq; partis in [illegible] ta conſtitutis, dum ex parte canonicorum inſtaretur [illegible] teretur auct. ap. confirmari, habita deliberatione cum fratribus noſtris & aliis ſapientibus, qui legibus jurati judicant, [illegible] tiam juri contrariam intelleximus.*]

CAP. IV.

Si vir habeat alia bona, unde uxor poſſit ſibi conſulere, [illegible] ſentiente uxore rem propter nuptias donatam uxori vendiderit [illegible] ptorem, qui ſpacio triginta annorum rem poſſederit, non poteſt [illegible] xor inquietare ſuper ea, maximè ſi pretium fuit converſum [illegible] communem uſum viri & uxoris. h.d. ſecundum [illegible] tenet Pannor. Et eſt caſus notab. limitans jus civile [illegible] And. non oportet adjicere, maximè: ſed omnia [illegible] requiruntur.

Cœleſtinus III.

PErvenit *e* ad nos quòd P. miles, A. uxori ſuæ [illegible] dam domum in donationem propter nuptias [illegible] tam, muliere ipſa expreſſum dante conſenſum, [illegible] lieri vendidit pro certa pecuniæ quantitate [illegible] Prænominato verò milite viam univerſæ carnis [illegible] relicta ejus venire contra hoc præſumit, allegans [illegible] domum titulo donationis propter nuptias ſibi [illegible] alienari non potuiſſe, licet ejus conſenſus ipſi [illegible] contractui acceſſiſſe. *f* præfata verò B. ex eo [illegible] tueri, quod 30. an. *g* conſtante illorum matrimonio [illegible] mum ipſam bona fide, tituloque juſto poſſedit: & [illegible] in communes uſus viri & uxoris illius pretium eſt [illegible] verſum, ac factæ venditionis tempore, unde ſibi [illegible] mulier conſulere potuiſſet, in viri facultatibus [illegible] bat. Quia igitur ſuper his nos conſulere [illegible] ſpondemus, prædictam emptricem (ſi vera ſunt quæ præmiſimus) præſcriptis occaſionibus ſuper ipſa domo non debere ulterius fatigari

[1 *Quam ex eadem venditione B. matrimonio [illegible] ſtante 30. annis liberè pacificeq; poſſedit.*]

CAP. V.

Si in venditione adponatur pactum de recuperanda re, [illegible]

a *Vid. tex & ibi plenè per doct. §. præterea & ii. Inſt. quib. mod. re contrah. oblig. & Anton. Gomez. tom. 2. var. reſ. c. 7.* b *reducatur.* c *Alumnias. al. Aluim. al. Alvernan. al. Alveru. al. Alluc.* d *Bur. l. 2. decr. c. 168. Ivo p. 6. c. 259. & c. 2. eod. tit. in compil. vid. B. Thom. & ibi Cajet. 2. 2. q. 77. art. 1. Covarr. l. 3. c. 14. var. reſol.* e *C. 4. eod. tit. in 1. comp.* f *Caroli loci.*

a *Morin.* b *Hæc duo verba, per teſtes, deſunt in omnibus manuſcr. & aliis antiq. exempl.* c *verbum, [illegible] deeſt in antiq. quod tamen adeſſe debere poſtulat [illegible] de l. 2. C. de reſcind. vend. per Pinellum.* e *[illegible]* f *Vide auth. ſive à me. C. ad Velleianum.* g *[illegible] annos, &c.*

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN